

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHELMŹYŃSKI

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno - oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „ST RZECHA RODZINNA” wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnoszeniem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety. Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej” (Fr. Miemczyk) w Chełmży. Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej. Redaktor naczelny i odpowiedzialny: KLEMENS KOBIERSKI, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada. Konta bankowe: Miejska Kasa Oszczędności — Bank Ludowy Chełmża — Miejsce płatności — Chełmża. —

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 77.

Chełmża, czwartek, dnia 4-go kwietnia 1929 r.

Rok II.

Rola kupiectwa w popieraniu wyrobów krajowych.

Często się słyszy zdanie, że kupiectwo nasze ponosi największą winę, gdy mowa o naszym ujemnym bilansie handlowym, to jest, że kupiectwo idzie po linii najmniejszego oporu i często niepotrzebnie reklamuje towar zagranicy, mogąc konsumentowi sprzedać towar krajowy. Wypadki tego rodzaju zdarzają się często, to prawda, ale żeby na ich podstawie wysnuwać tak daleko idące uogólnienia, byłoby to zbyt krzywdzące ogół kupiectwa. W poszukiwaniu winnych niernormalnego stanu rzeczy starajmy się być jak najbardziej obiektywni. Ani kupiec, ani konsument oddzielnie, tylko wszyscy razem ponosimy winę za podobny stan rzeczy, to też wszyscy razem musimy jąść się pracy propagandowej w kierunku zwalczania importowanej cudzoziemczyzny a popierania swojej. Jeżeli w tym artykule mówimy o roli kupiectwa w tej akcji, to nie dlatego, ażeby ono wyłącznie zdolne było w zakresie swoich wpływów zrobić psychikę mas na rzecz wytwórczości krajowej, tylko dlatego, że kupiectwo jest poważnym czynnikiem w akcji, jaka ogarnęła Pomorze, pod wpływem zawiązanego Pomorskiego Komitetu Popierania Przemysłu Krajowego, w akcji, która powinna nastawić punkt widzenia szerokich sfer na uczucie patriotyzmu gospodarczego.

Utrzymanie niepodległości i budowanie jej pomyślności na zasadach gospodarczej samowystarczalności musi ogarnąć szerokie sfery a wszelkie inne względy jakiegokolwiek natury muszą ustąpić względom państwowym. Niewątpliwie w wielkiej mierze zależy od stopnia uświadomienia konsumenta pomyślność naszego bilansu handlowego, jednak i kupiectwo przyczynić się może w kierunku zwalczania towarów zagranicznych. Może w ostatniej chwili przypomnieć o jego obowiązku względem państwa i narodu. Może wyrabiać smak i gust dla towarów krajowych, słowem kupiec, i to specjalnie uczciwy, solidny kupiec dzielniczy zachodniej, mający tak duży kredyt moralny u kupującej publiczności, może wydatnie współpracować w tej wielkiej akcji popierania wytwórczości krajowej. **A może to robić przez dekorowanie okien możliwie wyłącznie towarami krajowymi, przedkładać klienteli najpierw wyroby krajowe, pouczyć w tym kierunku swój personel i t. d.** Jest mnóstwo sposobów, aby celu o którym mowa wyżej, dopiąć a patriotyczna akcja naszego kupiectwa wydać może pożądane owoce.

Sytuacja strajkowa w austriackim przemyśle samochodowym.

Wiedeń (AW) Sytuacja strajkowa w austriackim przemyśle samochodowym i metalowym narazie niezmienną, ale tak w obozie pracodawców jak i robotników zaczyna się zaznaczać usposobienie bardziej ugodowe. Zachodzi wobec tego nadzieja, że bezpośrednio po świątkach zostaną wznowione rokowania.

Polityka socjalna rządu polskiego uniezależniła robotnika od wpływów partyjnych.

Ocena włoskiego dziennika.

RZYM, 2. 4. — „Lavoro Italia” zamieszcza na pierwszej stronie artykuł o polskim ruchu robotniczym. Autor podkreśla uniezależnienie się robotnika polskiego od manewrów partyjnych, tłumacząc to okolicznością, że polityka socjalna rzą-

du polskiego powołuje do życia te wszystkie instytucje, które przewiduje prawodawstwo współczesne w zakresie ochrony pracy i likwidowania zatargów między pracownikami a pracodawcami.

Reorganizacja działu kredytowego.

Warszawa (AW). Polski Związek Spółdzielni skupiający około 80 organizacji budowlanych zainicjował reorganizację działu kredytowego jednego z większych banków stołecznych dla przystosowania go do potrzeb krótkoterminowego kredytu budowlanego. Spodziewane jest przystąpienie do tej akcji reszty spółdzielni mieszkaniowych.

Akcja ta pozostaje w związku z trudnościami na jakie natrafia tegoroczny sezon budowlany w związku z niemożnością czynników rządowych przyjscia w tym roku z wydatniejszą pomocą dla ruchu budowlanego.

Straszna katastrofa w kopalni w Belgji

33 ofiary żywem spłonęły

BRUKSELA, 2. 4. — W kopalni węgla w Gench, w prowincji Limburg, nastąpił wczoraj w jednym z szybów, w głębokości 700 metrów wybuch gazów, który wywołał groźny pożar. Mimo natychmiastowej akcji ratunkowej żywem spłonęło 23 robotników, 2 zaś znaleziono w stanie bezna-

dzijnym. Z członków kolumny sanitarnej dwie osoby zginęły, a 8 jest ciężko rannych.

Królowa w towarzystwie ministra pracy udała się na miejsce katastrofy i złożyła kondolencje rodzinom ofiar katastrofy.

Lotnicy hiszpańscy przelecieli nad Atlantykiem szczęśliwie.

RIO DE JANEIRO, 2. 4. Lotnicy hiszpańscy Iglesias i Jimenez, którzy wystartowali dnia 24 około 5 godziny z lotniska w Sowilli, wylądowali pomyślnie na lotnisku w Natalu (Brazylja). Samo-

lot nosi nazwę „Jezus del Gran Poder” (Jezus wszechmogący). W ten sposób pierwszy w tym roku lot transoceaniczny uwieńczyony został powodzeniem.

J. E. kardynał prymas Hlond opuścił szpital.

Stan zdrowia J. E. Kardynała prymasa Hlonda polepszył się znacznie tak, że dostojny pacjent opuścił już szpital Sióstr Elżbietanek i zamieszkał w pałacu prymasowskim.

Badanie sytuacji zarobkowej w salinach państwowych.

Katowice (AW). Okręgowy inspektor pracy inż. Gallot wyjeżdża w tych dniach z polecenia Ministerstwa Pracy i Op. Sp. do Wieliczki i Bochni gdzie wspólnie z okręgowym inspektorem pracy w Krakowie inż. Smyczyńskim zbada sytuację zarobkową w salinach państwowych.

Japonja niepokoi się...

Szanghaj, (AW) Walki, trwające obecnie w dorzeczu rzeki Jang-Tse-Kjang, wywołały żywe zaniepokojenie wśród tutejszych sfer japońskich, gdyż bitwy toczą się w pobliżu koncesyj japońskich. Na rzece Jang-Tse patrolują torpedowce japońskie.

Ulgi kolejowe dla uczestników PWK

Poznań, (AW). Dla wycieczek udających się na PWK. w Poznaniu następujące kraje udzieliły zniżek kolejowych: Danja 30 proc. przy grupie 20 osób, Łotwa 50 proc. przy grupie najmniej 20 osób, Estonia 50 proc. na powrotny bilet, Turcja 50 proc. zniżki z Turcji do granicy bułgarskiej i 25 proc. od granicy bułgarskiej w głąb Turcji.

Pomnik Marszałka Focha ozdobi Paryż.

Paryż, 2. 4. Rada miasta Paryża na posiedzeniu postanowiła przemianować Avenue du Bois de Boulogne na Avenue Foch. Ponadto postanowiła na końcu tej ulicy postawić pomnik Marszałka. Zdecydowano również nadać jednej z ulic Paryża nazwę Rue Serrail.

Trąd w Marsylii.

Paryż, 30. 3. W Marsylii zanotowano 28 wypadków trądu. Ponieważ wielu chorych nie zgłasza się u władz, liczba ta jest przypuszczalnie znacznie większa. Liczba wypadków wzrasta z każdym rokiem o 7—8.

Bardzo ważne dla zbiorowych wycieczek na P. W. K.

Tak skomplikowana organizacja, jak P. W. K. jeśli ma odpowiedzieć pokładanym w niej nadziejom, musi w najdrobniejszych swych szczegółach być obmyślana. — Odpowiednio do wskazówek wszyscy powinni się zastosować, aby nie spowodować chaosu, któryby zmniejszył powagę imprezy a przede wszystkim naraził ją na szkody. Zresztą także interes poszczególnych osób w tym wypadku jest silnie zaangażowany, bowiem niedomagania organizacyjne P. W. K. odbywają się przede wszystkim na wycieczkowiecach. Zatem w związku z tem, co powiedziano wyżej różne wycieczki powinny się zastosować do następujących wskazówek. Zastosować się ściśle do terminu przyjazdu wyznaczonego przez Komitet Turystyczny szczególnie z naciskiem trzeba podkreślić, iż każda wycieczka musi być przedtem zgłoszona. To jest kardynalny obowiązek. Tylko zgłoszenie w porę wycieczek gwarantuje otrzymanie taniego mieszkania i pożywienia. Ponieważ terminy zgłoszeń do P. W. K. w Poznaniu muszą nadejść 15 kwietnia, 1 czerwca i 15 lipca, przeto należy zgłoszenia ze strony zorganizowanych grup wycieczkowych **nadsyłać do powiatowych Starostów względnie miejskich Prezydentów Komitetów dla P. W. K. najpóźniej do dnia 5 kwietnia, 20 maja i 5 lipca.**

Powiatowe Komitety ze swej strony najpóźniej do dnia 10 kwietnia, 25 maja, 10 lipca odeśłać muszą te zgłoszenia do Pomorskiej Agencji Turystycznej w Toruniu Różana 5.

Ze świata

Nieudany mord rytualny.

Z Chargowa donoszą o niezwykle wypadku fanatyzmu religijnego. W okręgu Humańskim wesi Temne, która jest ośrodkiem sekty t. zw. „Joannitów“, przywódca sekty tej ogłosił, że „w najbliższych dniach nastąpi koniec świata, wobec czego należy złożyć ofiarę w postaci jednego z sekciarzy, dla uratowania prawowiernych joannitów“.

Sekciarze wybrali z pośród siebie młodego wieśniaka i postanowili w czasie modłów zbiorowych zarządzić go na ofiarę. W ostatniej chwili, kiedy związany chłopiec leżał już na stole, a przywódca przestrzegając rytuał czynił ostateczne przygotowania aby przeciąć mu gardło specjalnym nożem, wpadł na miejsce niedoszłej zbrodni lekarz miejscowy, który przy pomocy milicji zwolnił ofiarę i przerwał zebranie sekciarzy.

Trzęsienie ziemi w Austrii.

W miejscowości Schwador nastąpiło w pierwszy dzień świąt o godz. 6.30 rano trzęsienie ziemi, które powtórzyło się o godz. 20.50. Trzęsienie to spo-

wodowało zarysowanie się kilku domów w tej miejscowości. Wśród ludności wybuchła panika.

M. Herrick zmarł.

W dniu 30. 3 zmarł ambasador Stanów Zjed. w Paryżu Myron Herrick. Cała prasa poświęca zmarłemu długie artykuły, wyrażając głęboki żal z powodu śmierci wybitnego dyplomaty i podkreślając jego zasługi oraz gorącą przyjaźń dla Francji, która znalazła swój wyraz w szczególności w czasie wojny.

Data pogrzebu ambasadora Herricka ustalona została na dzień 4. kwietnia. Imieniem rządu francuskiego przemówienie na uroczystościach pogrzebowych wygłosi premier Poincaré. Zwłoki przewiezione zostaną do Ameryki na pokładzie okrężnika francuskiego „Tourville“.

Z kraju.

Nieuczciwy urzędnik skazany na 5 lat ciężkiego więzienia.

Urzędnik krakowskiej izby skarbowej Kornecki, przeciwko któremu toczyła się rozprawa o oszukane manipulacje ciekami, przyznał się do winy. Trybunał zasądził go na 5 lat ciężkiego więzienia.

Kursy maturalne dla urzędników państwowych.

Ministerstwo spraw wewnętrznych wyznaczyło od 1 kwietnia, t. j. od nowego okresu budżetowego, subwencję na organizowanie kursów maturalnych dla urzędników państwowych.

Groźba powodzi minie.

Na Wiśle pod Krakowem spłynęła już kora. Minęło też niebezpieczeństwo wody groźące ze strony dopływów tak, że już obecnie wody na Wiśle opadają.

Ciężkie czasy... dla Kasy Chorych.

W związku z epidemią grypy Kasy Chorych w Białymstoku przeżywają obecnie bardzo krytyczne miesiące. Wydatki na leczenie i zasiłki stanowią obecnie 112% wpływów. Jednocześnie wobec zwiększenia się bezrobocia liczba ubezpieczonych spadła z 22.000 do 17.000 a wpływy z 250.000 do 163.000 zł. miesięcznie.

Między buforami.

Na kopalni „Kleofas“ w Katowicach-Zależu robotnik Twardoch podczas przetaczania wagonów dostał się między bufory, przy czem doznał złamania żeber i ciężkich obrażeń wewnętrznych.

Mamy o 7 tys. więcej samochodów.

Z Warszawy donoszą, że roku ubiegłego Polska sprowadziła z zagranicy 7 tysięcy nowych samochodów, 40 proc. z Ameryki i 20 proc. z Francji.

Ostatnie telegramy.

Warszawa (AW). P. Premier Bartel, który od kilku dni uległ lekkiemu niedomaganiu na gripę, czuje się obecnie lepiej. Prawdopodobnie już z dniem jutrzejszym premier obejmie urzędowanie.

Warszawa (AW). P. Prezydent Rzplitej skrócił okres swego wypoczynku świątecznego i przybył dziś w południe z rodziną i świtą ze Spalty do Warszawy. W związku z wyzdrowieniem premiera Bartla i powrotem Prezydenta do Warszawy spodziewane są konferencje o ważnym znaczeniu politycznym.

Warszawa (AW). Wczoraj odbyła się inauguracja bezpośredniej linii telefonicznej Warszawa — Sztokholm. Pierwsze rozmowy odbyli szwedzkie ministerstwo poczt i telegrafów z poselstwem szwedzkim, oraz poseł polski w Sztokholmie z naczelnikiem wydziału Tarnowskim z M. S. Z.

Warszawa (AW). Groźba powodzi zdaje się minęła całkowicie. Korytem Wisły płynie woda wolna już całkowicie od kry. Na Narwi i Bugu w okolicach Pułtuskę lód spływa normalnie. Woda na Wiśle systematycznie opada.

Warszawa (AW). Mimo wydanego rozporządzenia komisarza rządu zakazującego strzelania w czasie Świąt Wielkiejnocy, detonacje wiwatów świątecznych rozlegały się z małymi przerwami niemal do południa w pierwszy dzień Świąt. Według raportu pogotowia około 10 osób padło ofiarą strzelaniny świątecznej.

Kupcy żądają przywrócenia dawnych opłat wekslowych.

Związki kupieckie złożyły min. skarbu memorjały w sprawie uzdrowienia stosunków kredytowych. Kupcy proponują ułatwienia dla zbyt długiego kursowania weksli przez przywrócenie starego systemu dodatkowych opłat stemplowych dla weksli, wystawianych na termin dłuższy niż 3 miesiące i specjalne ulgi dla weksli, wystawianych na termin do 6 tygodni.

Małżeństwo nie chroni przed służbą wojskową.

Ministerstwo spraw woj. powiadomiło ministerstwo spraw wewnętrznych z prośbą o pouczenie władz administracyjnych na terenie całego państwa, ażeby nie rozprężyły, ani nie dawały żadnego biegu podaniem składanym przez żonaty pobożnych, względnie przez ich żony.

Na zasadzie art. 90 ustawy, zawarcie małżeństwa przed wstąpieniem do służby wojskowej, lub w czasie jej trwania, nie daje prawa do odroczenia obowiązku wojskowego i żony pobożnych nie są uważane za osoby uprawnione w myśl art. 58 ustawy do składania tego rodzaju podań.

W. Langwood.

Krwawy Rok 1913

(Przeład z angielskiego).

(Ciąg dalszy)

(32)

Lord Ebbfleet dojrzał niebezpieczeństwo, ruszył całą parą ku statkom typu „Kaiser“ i rozpoczął z trzech dwunastocalowych dział swego statku straszliwy ogień na Prusaków. Dym i iskry sypnęły się z ostatniego statku niemieckiego, z „Friedrich III“, ostatnia wieża stała się nie do użycia, tylny maszt runął wśród gradu odłamków w morze, tył statku począł zanurzać się w falach. Równocześnie eskadra niemiecka dostała się w pełny ogień drugiej linii angielskiej i znalazła się w ogniu krzyżowym. Statek admirałski „Wilhelm“ uciepiał bardzo wiele od statku angielskiego „Agamemnon“ który na 200 jardów zalał Niemca nieprzerwanym strumieniem pocisków z dział dziewięcio i dwunastocalowych. Zdawało się, że pancerny statek niemiecki rozwiewa się czy roztopia pod wpływem niewidzialnego jakiegoś kwasu, któremu stal oprzeć się nie może i że zamienia się w dym i płomień. Przód „Wilhelma“ począł zanurzać się do wody, mimo to statek strzelał dalej, pięć innych szło za jego przykładem.

Dystans był, maly pozycja dogodna do ataku

torpedowego. Sześć statków niemieckich nasampróżd zaczęło czynić przygotowania do rzucenia torped, potem zaś, upatruwszy stosowną chwilę, opróżniło w krótkich odstępach obie rury boczne. Trzydzieści torped przeszło fale. Angliści odpowiedzieli również z obu rur, o ile mieli cel przed sobą.

Wśród tego bałasu i zamieszania widać było, że na razie bitwa się przerywa. Wszystkie śledziły z zapartym tchem za torpedami, które płynęły teraz lotem strzały ku statkom jednej i drugiej strony. Na wynik nie czekano długo. Jedną z olbrzymich torped niemieckich trafiła „Ermouth“ tuż przy końcu kadłuba, rozdruzgotła jej ster i śruby. Druga uderzyła „Swiftsure“ prawie w sam środek i uszkodziła ją tak fatalnie, iż statek angielski położył się na bok. „Wilhelm“ otrzymał torpedę angielską przy samym dziobie, a ponieważ już poprzednio miał w sobie wiele wody, napelnit się do reszty i zatonał.

Była to scena straszliwa, choć przykuwająca oczy nieodparcie. „Wilhelm“ tonął szybko; cała załoga wybiegła na pomost, działa przestały strzelać, statek leżał na wodzie bezsilnie, podziurawiony granatami, wyrzucając kłęby dymu i języki płomieni. Niedaleko znajdowała się „Ermouth“, zupełnie sparaliżowana, zdolna jednak do strzałów i niezaprzestająca ognia ani na chwilę; tuż koło niej — „Glory“, prawie bez steru i tonąca w oczach, walczyła bez przerwy, otoczona dymem, spowodowanym granatami z dział 18 statków nieprzyjacielskich i pożarem na pokładzie. „Swiftsure“ pokaleczony straszliwie, chyłąc się na bok, u-

siłował zbliżyć się do brzegu, aby uratować załogę.

O 8.40 przed południem, w godzinę po rozpoczęciu bitwy, admirał niemiecki zasygnalizował zwycięstwo! Telegmatem bez drutu posłał ta wiadomość do okrężników niemieckich, płynących w dali po otwartym morzu, stamtąd do Emden i Berlina. Już od dziesiątej przed południem ukazywały się w stolicy nadzwyczajne wydania pism, opowiadające o porażce floty angielskiej, o końcu angielskiej potęgi morskiej!... Pięć statków angielskich — donosiła krótka depesza — zatonało lub przynajmniej nie mogło brać udziału w dalszej walce.

Statki niemieckie otoczyły „Ermouth“ i „Glory“, aby zasypać je gradem pocisków. Oba statki admirałskie angielskie zawróciły natychmiast i przez chmury dymu wiszące nad falami rzuciły się na odsiecz, mimo, że strzelanie na większą odległość było tak utrudnione chmurami dymu. Równocześnie można było widzieć przez dym, jak zbliżają się torpedowce niemieckie, nie odważyły się jednak podejść do niepokonanych jeszcze liniowców i trzymały się poza strefą pocisków. Pierwsza i najmocniejsza dywizja niemieckich liniowców zastąpiła inne statki podczas ich ataku na angielskie, niezdolne do żadnego ruchu; ona też musiała wytrzymać ogień jedenastu zdolnych jeszcze do walki angielskich statków liniowych.

Niemcy, w liczbie 17 okrętów, otoczyli dwa uszkodzone statki angielskie w okręgu o promieniu mniej więcej 1000 jardów.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z dalszych stron.

Lysomice, pow. toruński. (Odnowienie szkoły). Szosa między Lysomicami a Mokrem zostanie w br. na znacznej przestrzeni odnowiona; prace wstępne, tj. zwózka kamieni i rozdrobnienie ich skutecznia się w tempie przyspieszonym. Wzdłuż szosy rozkładają się ogromne zwaly kamieni polnych oraz przygotowane i zestawione kostki. Słota ostatnich dni niestety utrudnia bieg pracy.

Kielcin pow. tucholski. (Kradzież w oberży). W pewnych odstępach czasu zjawiają się tu również amatorzy cudzej własności. Tym razem padła ofiarą oberża p. Bolesława Gulgowskiego. Trzej osobnicy przechadzali się w dniu 25. 3. po wiosce i prosili o makę. Tej samej nocy zrobili z użebanej maki ciasto, którym zasmarowali okno oberży, a następnie wytłukli szyby, weszli do wnętrza i zabrali kilka set cygar, papierosów, około 30 butelek wódki, 40 funt. smalcu i kiszeki i kilka bochenków chleba, na łączną sumę 500 zł. Z łupem tym uszli niespostrzeżenie. Policja tucholska wpadła na trop złodziei i przytrzymała jednego z nich w Gołębku.

Brodnica. (Z Rady Miejskiej). Posiedzenie tut. Rady Miejskiej odbyło się dnia 26. marca br. w ratuszu. Przyjęto do wiadomości sprawozdania z odbytych rewizyj kas miejskich za styczeń i luty rb. oraz nadzwyczajnych rewizyj tychże kas. Dalej przyjęto do wiadomości dekret p. wojewody pomorskiego, zatwierdzający budżet dodatkowy na rok 1928/29. Uchwalono II budżet dodatk. na 1928/29. Granice administracyjne miasta Brodnicy mają ulec zmianie i to przyłączone mają być do miasta częściowo obszary domeny Brodnica oraz Karbowa, a zwłaszcza dworzec Brodnica, który położony jest na gruncie Karbowa i obszary, należące do gminy Brodnica, a leżące w Karbowie włącznie z jeziorem Niskie Brodno. Wyłączone mają być z obszaru miasta folwarki Przydatki i Tarnówek oraz Żale, Bobrowiska i plac ćwiczeń wojskowych. Rada Miejska godzi się na wyłączenie z miasta ca. 640 ha pod warunkiem, że ca. 900 ha będą do miasta przyłączone.

Odnawia się sala posiedzeń Rady Miejskiej. Prace są na ukończeniu. Sala otrzyma skromną, lecz stylową i bardzo estetyczną szatę.

Nieludzkie postępowanie ojca i męża. W izbie karnej w Brodnicy zapadł wyrok, skazujący Jana Prusakowskiego, właściciela 100 morgowego gospodarstwa w Bruskach (pow. chełmiński) na rok więzienia. Prusakowski znęcał się przez dłuższy czas nad swoją rodziną, katował żonę i małoletnie dzieci. Okrutny i zwyrodniały ojciec zadał córce ciężką ranę cieleśną. Widłami podziurawił drugiej córce głowę, synowi złamał rękę. Na zonie znęcał się bijąc ją młotkiem po czaszce. Dzieci z obawy przed okrucieństwami ojca, tułały się poza domem, żebrząc. Nareszcie zainteresowała się policja tą sprawą i prokurator pociągnął Prusakowskiego do odpowiedzialności sądowej. Sąd Najwyższy w Warszawie wyrok ten obecnie zatwierdził.

Z Grudziądza.

Teatr grudziądzki.

Czwartek (4 bm) „Marica”

Osobiste. Na zasadzie art. 28 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o Izbach Przemysłowo-Handlowych (Dz. U. R. P. nr 67, poz. 591) oraz wniosku Prezydium Izby Przemysłowo-Handlowej w Grudziądzu z dnia 14 ub. m. pan min. przemysłu i handlu dekretem z dnia 19 ub. m. pod liczbą P. P. 2707 zamianował Mag. praw. p. Henryka Krupskiego dyrektorem Izby Przemysłowo-Handlowej w Grudziądzu.

Likwidacja operetki grudziądzkiej. Na mocy dobrowolnej umowy pomiędzy kierowniczką teatru miejskiego p. Czarneckim a Zespołem artystycznym, kierownictwo teatru objęło Collegium reżyserkie, które jednakże nie może podolać zadaniu. Jak się dowiadujemy, Działówka się zlikwidowała i jednocześnie z operetką z dniem 7 kwietnia br. ma przestać istnieć. W tych dniach wypowiedziano posady baletowi i chórom. Kierownictwo teatru w Grudziądzu obejmie zapewne z powrotem dyr. Czarnecki.

150 mło zieży katolickiej ćwiczyć się będzie na instruktorów p. w i w. f. W czasie od 8 do 17 kwietnia br. odbędą się w Grudziądzu w koszarach 64 pp. przy ulicy Lipowej

ogólnopomorski kurs instruktorski wychowania fizycznego i p. w. Kat. Związku Młodzieży Polskiej na diecezję chełmińską. W kursie weźmie udział około 150 uczestników z całego Pomorza. W Programie przewidziano: gimnastykę metodyczną, lekką atletykę, gry sportowe i ćwiczenia p. w. — Fachowy zespół instruktorski, składający się z instruktorów wojskowych i 3 fachowców fizycznych szkół średnich daje gwarancję, że program kursu stanie na wysokim poziomie.

Bardzo interesuje się tym kursem Okręgowy Urząd W. F. i P. W., który dopomaga finansowo w organizacji, oraz Rej. Komendant P. W. i W. F. 16 Dyw. Piechoty, który pieczołowitą opieką otoczy kurs.

Z Torunia.

Teatr toruński

Czwartek (4 bm) „Gdy noc zapadnie”

Ruch budowlany w lutym. W lutym br. kiedy panowały silne mrozy, ruch budowlany w mieście naszym całkowicie niemal zamarł. Wskonywano jedynie różne wewnętrzne przeróbki i przebudówki. Na tego rodzaju prace magistrat wydał 8 konsensów, w tej liczbie: 2 na przebudowę domu, 1 na przebudowę sklepu, 1 na urządzenie transformatora (dla elektrowni) 1 na przeróbki w fabryce, 1 na budowę szopy i podwyższenie poddasza i 1 na przebudowę poddasza.

Zmiany personalne w garnizonie toruńskim. Na zarządzenie Min. Spr. Wojsk. zwolnieni zostali z zajmowanych stanowisk i oddani do dyspozycji d-cy O. K. VII. kapitanowie: Witold Glinka i Gustaw Henryk Jaeger z 8 p. a. c. i Stanisław Wadlewski z 8 p. sap. oraz major Leon Zuchowski z ekspozytury wojsk. kom. gosp. przy O. K. ALL.

Mianowani zostali: d-ca 26 p. ulan. plk. dyp. dr. Roman Abraham d-cą brygady kawalerji w Toruniu, szef 8 okr. szef. art. plk. Stanisław Rohoziński — d-cą 8-mej grupy artyl. i Kdt. Szkoły Strzelniczej artyl., pułk. Witold Konczakowski — szefem 8 Okr. Szef. Uzbrojenia.

Przeniesieni zostali: major Konstanty Pietruszyński z pułku manewrow. artyl. do PKU. w Łucku (na Wołyniu) oraz podpułk. Lucjan Szulc z 8 okr. szef. art. do PKU. w Łanucie (Małopolska)

KRONIKA

Chełmża, dnia 3 kwietnia 1929 roku.

Kalendarzyk.

Środa: Ryszarda, Benedykta
Czwartek: Izydora, Ambrozego
Wschód słońca: 5,10 rano
Zachód słońca: 18,10 po poł.

DIŻUR NOCNY APTEK.

Diżur nocny pełni „Apteka pod Orłem”.

— **Osobiste.** Z dniem 1. kwietnia br. opuścił stanowisko budowniczego miasta naszego budownicz-inżynier p. Januś Niemierkowski, udając się jako porucznik rezerwy do wojska, gdzie uzyskał o wiele dogodniejsze i lepiej płatne stanowisko. Odchodzącemu życzymy na jego nowym stanowisku najlepszego powodzenia.

— **25-let. jubileusz pracy urzędniczej** obchodził w dniu wczorajszym (1. kwietnia) naczelnik tut. urzędu pocztowego p. Cieśla, to też nietylko wszyscy urzędnicy poczt. wczoraj w południe winszowali swemu kochanemu naczelnikowi lecz i grono obywateli. — Do tych życzeń przyłącza się również redakcja nasza i życzy Szan. Jubilatowi z całego serca by przy naj lepszym zdrowiu jeszcze długie lata miał możność pracować dla dobra ogółu i naszej kochanej Ojczyzny.

— **Zwolnienie od podatku obrotowego eksportu suszonych jelit.** Min. skarbu pismem z dnia 12 marca rb. nr. D. V. 8695/4/28 zawiadomiło, że na wniosek Państwowego Instytutu Eksportowego min. skarbu zwolniono od państwowego podatku przemysłowego od obrotu na zasadzie art. 3 p. 15 ustawy z dnia 15 lipca 1925 (D. U. R. P. Nr. 79 poz. 55°), eksport solonych i suszonych jelit, jako półfabrykatu.

— **Prima Aprilis.** Według starego zwyczaju podaliśmy w powiększonym i prawie zupełnie przez publiczność rozschwytanym świętecznym

wydaniu naszego pisma na prima aprilis trzy artykułki. Na stronie 4-tej **O zakopanym skarbie** i na stronie 10-tej **„Szczęśliwy ojciec”** i **„Świnia o sześciu nogach”**. Ponieważ są one wymysłem bujnej fantazji naszych współpracowników, przeto uzasadnienie podamy z przyjazdem naczelnego redaktora p. Kobińskiego.

— **Po kilkudniowej ślocie** i niepogodzie zaświeciło nad naszą okolicą wiosenne słońce. Przymrozki jeszcze nie ustąpiły. Dzisiaj przed południem termometr wskazywał 6 st. C. powyżej zera. Mamy nadzieję, że ciepło wiosenne rozgości się u nas na dłuższy czas i przyspieszy naszym gospodarzom i rolnikom obróbkę w polach.

— **Wolność.** Jak już ogłosiliśmy, urządziło tu Powst. i Wojaków w poniedziałek (1. 4.) swój festyn wiosenny, złożony z przedstawienia dramatycznego pt.: „**Stary mundur**” i komedji pt.: „**Trafił Marek na Marka**”. Najpierw prezes p. Grzankowski przywitał tłumnie przybyłą publiczność, poczem odczytał program festynu. Tak dramat jak i komedja odebrane były z przejęciem i odpowiednią powagą, dlatego też publiczność hucnie oklaskiwała aktorów. Nadmienić należy, że bohaterowie dramatu i komedji wywiązali się ze swych ról znakomicie. Szlachetne uznanie należy się majorowi dramatu i Markowi komedji w osobie p. Jana Styczńskiego — Córce majora, w osobie p. Janiny Łęgowskiej, — Stanisławowi, w osobie p. Bronisława Sobieralskiego, a w komedji pierwsze miejsce zajmuje Ka... ka... ka... cper, w osobie p. Jana Zielińskiego. Dzięki nieustrudzonej pracy reżyserów pp. Krawczyńskiego i Grzankowskiego Franciszka, którzy w krótkim czasie (prawie w ciągu jednego tygodnia) tak świetnie przygotowali swoje role, całość wypadła zachwycająco. Orkiestra złożona z pp. Nadrowskiego (fortepian), Pawłowskiego (skrzypce I) i Skrzywickiego (skrzypce II) odegrała na końcu dramatu pieśń „Jeszcze Polska nie zginęła”, a w czasie zmiany dekoracji przygrywała rozmaite urywki. Przedstawienie zakończono około godz. 22. Potem nastąpiła zabawa taneczna, która trwała do około 5 rano.

— **Kino Konkordja** — wyświetla dziś, w środę (3 b. m.) wielki dramat, na tle przeżyć skazańca p. t.: „**Ofiara Kabaretu**”. Potężny ten film powinien poruszyć dusze publiczności. Ujawnia się w nim tajemnice teatrzyków, nocnych lokali. Całość obejmuje 10 aktów. Zaznaczyć jednak musimy, że wstęp jest dozwolony tylko osobom ponad 17 lat. Zalecałoby się więc aby publiczność dziś w wieczór o godz. 7 i 840 pospieszyła na ciekawy, przejmujący i zajmujący ten dramat do „Kina Konkordja”. Napewno nie pożałuje tych chwil ten, który dzisiaj tam przybędzie!

Kto wygrał na loterii?

(17 dzień ciągnięcia)

Zł. 15.000 nr. 309
Zł. 10.000 nr. 35105.
Zł. 5 000 n-ry: 2220 545-6 139636.
Zł. 3 000 n-ry: 32855 170403.
Zł. 2 000 n-ry: 88483 94187 12820 115763 146222 1510 6 153003.

Zł. 1 000 n-ry: 422 1035 2027 5290 16841 43207 57281 58102 80553 84634 112455 122083 129381 142495 169386.

Zł. 600 n-ry: 4001 8543 32224 36583 44284 45675 55 54 59 68 68247 69701 71583 91046 103240 103315 110842 113778 114851 127462 131334 133066 136680 142446 153350.

(18 dzień ciągnięcia)

Zł. 3.000 na nr. 17961 30318 120777.

Zł. 2 000 na nr. 41986 132303 154493.

Zł. 1000 na nr. 1680 36884 43223 52350 55277 60215 60822 67906 70017 85127 91507 93742 95985 96900 97607 11242 115467 117088 161411.

Zł. 600 na nr. 10803 22286 23116 25236 26852 31959 33732 36405 39 41 50699 54529 63194 69683 71774 82811 83380 86746 100830 102549 116330 119667 120229 1233 6 124186 138089 146937 155221 159497 166772 173285.

Bank Polski płacił w dniu 2 kwietnia za:

dolary amerykańskie	8,85 — 8,84
funtury szterlingów	43,10
franki szwajcarskie	170,81
franki francuskie	34,71
marki niemieckie	210,69
guldeny gdańskie	172,38

KINO KONKORDJA

Tel. 112. CHEŁMŻA ul. Kolejowa 24.

TYLKO 1 DZIEŃ
Nowy program wielkowiejski 10 aktów

Dziś w środę, dnia 3-go bm.

Królowa piękności Paryża, zachwycająca **Suzy Vernon** oraz **Willi Fritsch i Bernard Goetzke** w sensacyjnym filmie p. t.**Ofiara Kabaretu**

(WINIEN?) 10 aktów

porywający dramat na tle tragicznych przeżyć człowieka skazańca.

Ujawnienie zakulisowych tajemnic teatrzyków i lokali nocnych

Początek seansów o godz. 7. i 8,40

Wejście do kina dozwolone tylko osobom ponad lat 17-cie.

Przetarg.

Powiatowa Kasa Chorych w Obornikach.

zamierza wydać w drodze przetargu publ. prace blacharskie, dekarские i stolarskie

przy budowie gmachu administracyjnego w Obornikach.

Termin składania ofert wyznacza się do godziny 12-tej dnia 12 kwietnia 1929 r. w biurze Powiatowej Kasy Chorych w Obornikach w kopertach zamkniętych, gdzie również można odebrać ślepe kosztorysy za opłatą 5 zł. Pow. Kasa Chorych w Obornikach zastrzega sobie wybór oferenta, podział prac na kilku oferentów lub nieuwzględnienie żadnej oferty.

Pow. Kasa Chor. w Obornikach.

W. Zakowski J. Budnowski
Komisarz Rządowy Dyrektor p. o.

Reklama dźwignią handlu!

Pies

owczarek szwajcarski bardzo czujny i dobrze się nadający do pilnowania trzody, zaraz na sprzedaż.

Leon Otolski,
Skape.**Makulatury**
(stare gazety)oddaje
Druk. Przemysłowa**Skład**

kolonialny i tytoniu

wraz z ładnem mieszkaniem 2 pokojowym i kuchnią jest z powodu choroby zaraz do odstąpienia lub też na zamianę na domek z kilku morgami roli ewtl. z dopłatą. Zgł. Pośrednictwo Czajkowski — Chełmża.

Początkująca książkowa

obeznana z wszelkimi pracami biurowymi poszukuje posady, Zgłoszenia do Adm. Przegl. Pomorskiego pod Książkowa.

FormularzeWykaz potrażeń na państwowy podatek dochodowy od uposażeń służbowych (emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę) **stałe na składzie w Drukarni Przemysłowej.****PANIENKA**

do składu włącznie do załatwiania mniejszej korespondencji potrzebna. Zgłoszenia pismienne do ekspedycji „Przegl. Pom.“

Ładnie umeblowany

Pokój

dla dwóch panów z utrzymaniem lub bez zaraz do wydzierżawienia.

Majewska Sienkiewicza 27 I piętro.

Służąca

potrzebna zaraz. Gdzie wskaże Administracja „Przeglądu Pomorskiego.“

Ogłaszajcie!!!

w „Przegl. Pomor.“

Bzetelnie i najtaniej

można się zaopatrzyć

w Drogerji „Sanitas“właśc. Norberta Komowskiego
Tel. 63. CHEŁMŻA Toruńska 37

w 500

najnowszych deseniach

szlaki, borty i szablony.

(Wzory tapet celem wyboru chętnie oddają do domu.)

Lakiery

spirytusowe i terpentynowe oraz pokost holenderski

Farby

ziemne, - wapienne, dekoracyjne i chemiczne

Pędzle malarskie i pędzle murarskie oraz szpachtle malarskie i noże do kitowania.

Polecam również po konkurencyjnych cenach WYROBY DROGERYJNE.

GDZIE można tanio otrzymać DRUKI?

Łatwo i wiele pieniędzy oszczędzisz!

Otrzymasz na każdy czas!

szybko i tanio!!!

Druki rozmaitego koloru!

Plakaty!

Uwiedomienia ślubne, zaproszenia, wizytówki,

Urzędowe i prywatne!

jako i wszelkiego rodzaju formularze, listy, koperty dla przemysłu i kupiectwa.

Gdzie?**W „DRUKARNI PRZEMYSŁOWEJ“****Fr. Miemczyka w Chełmży, Rynek Bedn. róg Hallera**